“KOCA MÜDÜR” HASAN AYKAN Hazırlayan: Özkan AĞIŞ
Tarih: 28.08.2004 Saat: 20:46
Konu: TASOVA HABER

“KOCA MÜDÜR” HASAN AYKAN

Hazırlayan: Özkan AĞIŞ

“13 yıl cephelerde asker olarak savaştım. 33 yıl da Nahiye Müdürü olarak vatanıma milletime hizmet ettim. Kanuni ve vicdani vazifelerime bağlı bulundum. Bilerek kimseye haksız muamele yapmadım. Ruz-i Mahşer’de Peygamber Efendimizin Bayrağı altında buluşmayı Yüce Tanrım nasip etsin”

Bu cümleler “Koca Müdür” lakabıyla anılan rahmetli Hasan Aykan’ın evlatlarına yazdığı vasiyetnamenin son satırlarıdır.

“Koca Müdür “ Hasan Bey, büyük Nahiyelerinde(Bucak) 33 yıl müdürlük yaptıktan sonra, 1 temmuz 1945 te Nahiye Müdürlüğünden emekliye ayrıldı. Emekli olur olmaz, zamanın Tokat Valisi merhum İzzettin Çağpar tarafından Taşova Belediye Başkanlığı’na atandı. Bu suretle, “Koca Müdür Hasan Bey” Taşova’nın ilk Belediye Başkanı oluyordu. Belediye Başkanı olarak Taşova’ya 18 ay hizmet ettikten sonra 57 yaşında, kendi isteğiyle görevinden ayrıldı ve Erbaa’ya yerleşti.

“Koca Müdür Hasan Bey”i böyle birkaç satırlık hizmetiyle geçiştirirsek, O’nun tarihi kişiliğine haksızlık etmiş oluruz. O’nun memleketimize, Erbaa’ya ve Taşova’ya yaptıklarını iyi görebilmek için, hayat filmini başa alarak, O’nun kişiliğine tarihi boyutlarıyla bakmak lazım:

Hasan Aykan,

1889 yılında Kafkasya’dan Erbaa’ya göç eden bir Çerkez ailenin çocuğu olarak 1890 yılında Erbaa’da doğdu. Babası kuyumcuydu. 1910 yılında askere alınarak Trablusgarp cephesine sevk edildi. Bu cephede 18 ay savaştı. Sonra Balkan savaşına katıldı.

1914 te başlayan Birinci Dünya Savaşında, Kafkas cephesine gönderildi. Allahüekber Dağlarında Ruslara karşı 10 ay savaştıktan sonra Ruslara esir düştü ve Sibirya’ya sürgüne gönderildi. 6 yıl sürgünde kaldı .Birkaç defa kaçmayı denedi , her seferinde yakalandı.

Nihayet , Vladivostok’tan bir Japon gemisi ile, kendisi gibi savaş esiri arkadaşları ile birlikte Yunanistan’ın Pire limanına geldi. O sırada yunanlılar Sakarya’da bozguna uğradıkları için (1921) gemiyi 6 ay limanda tuttuktan sonra İtalya’nın Sardunya adasına sevk ettiler. Bu adanın esir kamplarında 8 ay kaldıktan sonra gemi ile Samsun’a geldi.Hasan Aykan Erbaa’dan ayrıldıktan 9,5 yıl sonra yine Erbaa’sına kavuşuyordu.

O sıralar Erbaa perişandı. Pontus Rum çeteleri ve yerli eşkıyalar her yanı kaplamıştı.6ay sonra, Erbaa Kaymakamı Hasan Reşit Tankurt tarafından Tekke(Dörtyol) Nahiye Müdürlüğüne atandı. O günlerin Tekke’sini Koca Müdür’ün kendi kaleminden okuyalım:

"Erbaa'dan Tekke'ye iki jandarma eriyle gittim. Nahiyeye tayin edildiğimi duyan bölgenin eşkıyaları, ertesi günü silah ata ata Nahiyeye geldiler. Hükümet Binasının önündeki çayırlıkta,davullu zurnalı güreş düzenlediler. Silahları ile Hükümet Binasının camını çerçevesini delik deşik ettiler. Müdür aşağı gel, korkma yiğit adammışsın,yüzünü görelim diye bağırıyorlardı. Nahiyede ayrıca Mustafa çetesi, Beldağlı Gürcü İzzet çetesi, Darmalı Deli Ahmet çetesi, Darmadereli Ahmet çetesi diye 5 grup vardı ve her grupta 20-25 kişi eşkıyalık yapıyorlardı. Bunlardan başka Pontus Rum çeteleri, Dazlı ve Boğalı Yaylasının ormanlarında, yerli çetelerle işbirliği halinde halkı inletiyorlardı. Durumu derhal Kaymakama rapor ettim . Kaymakam Hasan Reşit Bey, kendisi başta olmak üzere, 100 kişilik bir kuvvetle Nahiyeye geldi. Köylerde arama taramaya başladık. Asker kaçaklarını ve eşkıyalara yataklık edenleri yakaladık.200 kadar silah ele geçirildi.

Devlete bağlı düzenli birlikler kurduk. Nahiyenin köylerinde eşkiyanın değil Hükümetin sözü geçmeğe başladı.Bu suretle halkın Devlete güveni oluştu ve eşkıyaların temizlenmesi için halkın Devletle işbirliği başladı."

Koca Müdür, Nahiye Müdürü olarak Tekke'de 3,5 yıl kalır.Koca Müdür'e eşkıya takip ve temizlenmesindeki başarılarından dolayı İçişleri Bakanlığından ve Tokat Valiliğinden çeşitli takdirnameler ve para ödülleri verilir. Terfien Bidevi'ye(Esençay) Nahiye Müdürü Olarak tayin edilir. O zaman, Bidevi 21 köy ve 14000 nüfuslu , Erbaa'nın en büyük Nahiyelerinden birisidir. Koca Müdür bu Nahiyede 14 yıl Müdürlük yapar. O sırada Tokat'ta Vali İzzettin Çağpar devri başlamıştır. Rahmetli Çağpar çok çalışkandır, Makamında hiç oturmaz. At sırtında Tokat'ın bütün ilçe, nahiye ve köllerini sık sık dolaşır. Halkla görüşür, Nahiye Müdürlerinin ve muhtarların görüşlerini alır. Bu arada sık sık ziyaret ettiği Bidevi'de Koca Müdür'ün yaptıklarını yakından görür.Yol, okul , çeşme sulama kanalı gibi işleri halka nasıl yaptırdığını gözlemler. Halkın anlattıklarını dinler.

1942 de Erbaa'yı yerle bir eden Erbaa Zelzelesi yüzlerce can alır. Fay hattı üzerinde bulunan eski Erbaa'nın yerinin değiştirilmesine karar verilirken, Erbaa'ya çok uzak köylerin bağlanacağı yeni bir ilçenin gerekliliği tartışılır. Vali Çağpar ,Nahiye Müdürlerine yeni ilçenin nereye kurulması gerektiğini sorar. Tekke ve Bidevi'de yaklaşık 20 yıl görev yaptığı için Bölge coğrafyasını en iyi tanıyan Koca Müdür , en uygun yerin Yemişenbükü olacağını söyler. Hep birlikte Yemişenbükü'ne gelinir ve yeni ilçenin Yemişenbükü'ne kurulmasına karar verilir. O sırada Vali Çağpar'ın gözüne Herizdağı (Güvendik) köyünün eteğindeki taşocoğı takılır ve orada ilçenin adını koyar: Bu ilçenin adı TAŞOVA olacaktır.

Vali Çağpar, 4 ağustos 1944 te Taşova ilçesinin kuruluşu ile ilgili Bakanlar Kurulu Kararını çıkartır ve bu suretle Taşova resmen kurulmuş olur.

Vali Çağpar,1 temmuz 1945 te Koca Müdür'ü Taşova'nın ilk belediye Başkanı olarak tayin eder. Kendisine ayrıca, vekaleten Kaymakamlığı yürütme yetkisini verir. Koca Müdür, bu tarihten sonra artık Koca Reis'tir.

Koca Reis Belediye teşkilatını kurar. Otobüs alır. Mimar Rasim Bey'in çizdiği şehir planlarının uygulanmasını hızlandırır. Erbaa'ya ve Tokat'a düzenli otobüs seferlerini başlatır. Her arsaya en az 6 ağaç dikme kampanyasını titizlikle takibeder. Bugün Taşova O'nun sayesinde düzgün, temiz ve yeşildir.

Koca Reis 1947 yılında emekli olduğunda ben 12 yaşındaydım. Belediye Reisliği yaptığı günlerde fakirlik belgesini tasdik ettirmek için babamla Makamına gitmiştik. Çok ilgilenmişti ve işimizi yapmıştı. Hatta Tokat'a ortaokula gidip gelirken Taşova Belediye otobüsünün benden para almaması talimatını vermişti. O zaman Tokat'a bilet ücreti 5 liraydı ve bu para benim için büyük bir paraydı. Zira, bir çif ayakkabı 5 liraydı.

O günlerde hafızamda kalan kişiliğiyle, Koca Reis, çok heybetli, dik yürüyen ve sert ve tok konuşan bir insandı. Konuşmasındaki sertliğe rağmen sevgi , hoşgörü ve sabır ifadeleri taşıyan bir yüzü vardı. Hayatı, çok sevdiği memleketine ve Devletine hizmetle geçen bu büyük insan , 23mart 1983 yılında, çok sevdiği Erbaa'da hayata gözlerini yumdu.. Taşova'nın 60. kuruluş yıldönümünde hizmet timsali Koca Müdür'ü şükranlarımızla anıyor, vasiyetinde belirttiği gibi, Peygamber Efendimizin şefaatine nail olması için Tanrıya niyaz ediyoruz.

Not
Koca Müdür'ün tarihi kişiliği ile ilgili bilgiler, büyük oğlu Dr. Cevdet AYKAN' ın bana hediye ettiği "Demokratik Süreç ve Anılar" kitabından alınmıştır.